

Aleg. 106.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posła Wasilewskiego w sprawie wydania ustawy służbowej i ustawy robotniczej.

Wysoki Sejmie!

Komisja administracyjna już w roku 1882. w sprawie wniosku o uregulowanie stosunków służbowych, podniosła w swoim sprawozdaniu, jakie powody zmuszają ją do postawienia wniosku: iżby wezwano Wydział krajowy, aby, rozpatrzywszy się w stosunkach i przepisach o czeladzi służebnej, przedłożył Sejmowi na następnej sesji odpowiednie wnioski w celu ich uregulowania.

Wniosek ten został też na posiedzeniu z dnia 21. Października 1882. uchwalonym.

Przy niezmienionych prawie stosunkach przemawiają te same powody i dziś za potrzebą rewizji tych przepisów, gdyż rozprężenie w stosunkach służbowych czeladzi i sług nie tylko nie nastąpiło, ale może się i wzmogło, a brak odpowiednich dzisiejszym stosunkom przepisów i nie dość jasne określenie kompetencji władz rządowych i autonomicznych są i nadal przyczyną złego.

Wniosek przeto posła Wasilewskiego przekazany komisji uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. Października 1884. a domagający się uregulowania tych stosunków, bliższego uzasadnienia względem potrzeby uregulowania nie wymaga.

Wniosek ten różni się jednak od dawniejszego wniosku w tem, że chce osobnej ustawy służbowej, a osobnej ustawy robotniczej i wskazuje co do ustawy służbowej władzę, której poruczonem być ma rozstrzygnięcie sporów służbowych na obszarach dworskich.

Różni się także od projektu ustawy, przedłożonego przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym.

Projektem tym objęto razem i pomocników przy wiejskiem gospodarstwie (bądźto rolnem bądźto leśnem) i robotników najmujących się na czas pewnego rodzaju robót przy gospodarstwie wiejskiem, a do wykonywania przepisów na obszarze dworskim powołano zwierzchność gminną, obok której istnieje obszar dworski, wprowadzając pewne zastrzeżenia, uzasadnione naturą rzeczy i obecnymi stosunkami.

Mianowicie rozszerzał Wydział krajowy wyjątkowe postanowienie drugiego ustępu §. 61. ust. gm. do służbodawców zamieszkałych na obszarze dworskim, z tą modyfikacją, że zwierzchność gminna, jeżeliby zdaniem jej w pewnym wypadku należało zastosować postanowienie karne przeciw służbodawcy zamieszkałemu na obszarze dworskim, przestać winna na doniesieniu o tym stanie rzeczy c. k. politycznej Władzy powiatowej, która na podstawie tego doniesienia miałaby przeprowadzić rozprawę i wydać orzeczenie. — Prócz tego zastrzega projekt w pewnych nagłych wypadkach stronie interesowanej prawo udania się do c. k. politycznej Władzy powiatowej o zastosowanie przepisów w razie niezakończania sprawy przez zwierzchność gminną w pewnym prekluzyjnym terminie.

Nasuwało się pytanie, czy robotników i pomocników przy wiejskim gospodarstwie można pociągnąć pod przepisy ustawy służbowej.

Że zastosowanie przepisów służbowych do robotników i pomocników jest nieodpowiednie, nie ulega wątpliwości, gdyż ustawa projektowana wymaga od każdego sługi książki służebnej, a do sług zalicza robotników i pomocników.

Nie są też zbadane i wyświecone stósunki umów, pod jakimi one zawierane bywają z robotnikami i pomocnikami, a tylko dokładne ich unormowanie w osobnej ustawie prowadziłoby mogło do pożądanego rezultatu.

Ważna ta, dla kraju naszego jako rolniczego, sprawa, winna być wszechstronnie zbadaną i dla tej to przyczyny nie uważałaby komisya administracyjna odpowiedniemi, wystąpić z ustawą służbową, nie regulując spraw robotników i pomocników przy gospodarstwie.

Nie można też przy dzisiejszym ustroju gminnym spodziewać się trafnego i szybkiego załatwienia spraw służbowych na obszarach dworskich przez zwierzchności gminne.

Do przypuszczenia tego uprawnia już ta sama okoliczność, że sprawy te ze swej natury nader często mogą być drażliwe i zawile.

Odsyłanie z sprawami temi, w razie ich niezakończania, do władz politycznych, stanie się niewątpliwie i tak regułą, a jeżeliby chciano przeciw przekazywaniu tych spraw Starostwom podnosić odległość od siedziby, nie można zapoznawać, że te same trudności zachodzą w dalszym toku instancyi w razie rozstrzygnięcia spraw przez zwierzchności gminne.

Komisya administracyjna nie widzi potrzeby oddawać wykonanie orzeczeń Starostw władzom gminnym, gdyby już nawet tylko dla braku rękojmi uzyskania tym sposobem tak pożądanego ostatecznego załatwienia.

Temi kierując się zapatrywaniami uzasadnia wniosek swój poniżej pod l. 1. i 2 postawiony.

W związku z tą sprawą jest podana do l. 813 petycja sanoekiej Rady Oddziału galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, przekazana komisji administracyjnej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10 Października 1884.

Petycja ta przedstawia bezkarność i rozwałęśnienie służby w stopniu takim, że dalsze istnienie stanu tego zagraża ruiną gospodarstwa.

Zapobiedz temu da się jedynie ujęciem sprawy w energiczne ręce, wykonując ściśle i sprężysto istniejący regulamin.

Żąda więc wezwania w tym kierunku do Rządu wystosowanego.

Komisya administracyjna przy powszechnem utyskiwaniu na rozprężenie w stosunkach służbowych, podziela przekonanie, że ściślejsze wykonywanie istniejącego regulaminu służbowego jest wskazanem i że tylko wpływem na podwładne organa ze strony c. k. Rządu da się zamierzony cel uzyskać.

Komisya administracyjna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, iżby przedłożył na następnej sesyi sejmowej:

1. Ustawę służbową, opartą na obecnym ustroju administracyjnym, rozdziału gmin i obszarów dworskich, a to poruczającą rozstrzygnięcie sporów służbowych na obszarach dworskich, zanim zmiana ustawy gminnej przeprowadzoną zostanie, c. k. Starostwom.

2. Ustawę robotniczą, regulującą stosunki między gospodarzami wiejskimi a robotnikami w ten sposób, by zapewnić dotrzymywanie wzajemnych umów i zobowiązań, poddając je w razie przeciwnym natychmiastowej politycznej egzekucyi.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by polecił organom swoim, mianowicie c. k. Starostwom, jak najściślej przestrzeganie i energiczne wykonywanie regulaminów służbowych, celem przywrócenia karności i porządku w stosunkach czeladzi służebnej.

We Lwowie dnia 13. Października 1884.

Przewodniczący :

E. Czerkawski.

Sprawozdawca :

G o r e c k i.

W. J. ...

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

...

...